

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica 12. — Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/I. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev za Slovenijo.

Vabilo

na

redni letni občni zbor

Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. januarja 1929 ob 9. uri dopoldne v „Beli dvorani“ hotela Union.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovo o Zvezinem poslovanju za poslovno l. 1928.
3. Poročilo blagajnikovo za isto dobo.
4. Poročilo računskih pregledovalcev.
5. Razprava o točkah 2.—4. dnevnega reda in event. absolutorij.
6. Proračun za poslovno leto 1929.
7. Določitev članarine za poslovno leto 1929.
8. Predlogi (čl. 9., točka 2. in čl. 13. pravil).
9. Prizivi (čl. 6. in 11. pravil).
10. Eventualna izprememba pravil.
11. Volitev novega odbora, pregledovalcev računov in njih namestnikov (čl. 15. in 18. pravil).

Opozorjamo na sledeče določbe Zvezinih pravil:

a) Predlogi članov (t. j. strokovnih ali stanovskih organizacij), ki se niso 8 dni prej (t. j. do 12. januarja t. l.) pismeno naznanili odboru, se morejo na občnem zboru obravnavati le tedaj, ako občni zbor pripozna nujnost predloga z dvetretjinsko večino.

Na občnem zboru imajo pravico razpravljati, glasovati in voliti le delegati včlanjenih organizacij. Vsaki organizaciji pripada za vsakih 50 ali za ostanek izpod 50 Zvezni pripadajočih članov po en delegat. Delegati se morajo izkazati s pooblastilom svoje organizacije in ne morejo glasovati in voliti, ako je organizacija za več nego tri mesece na dolgu s članarino.

Vsak delegat lahko s pismenim pooblastilom zastopa največ 10 drugih delegatov ter zanje glasuje in voli (čl. 13. pravil).

b) Voliti sme le pripadnik včlanjene organizacije... Pred začetkom volitve se prekine občni zbor za pol ure; med tem časom lahko vsak delegat vloži pri predsedniku kandidatno listo, na kateri morajo biti po vrsti napisana imena in priimki 25 oseb, ki imajo pasivno volilno pravico. Ako je vložena samo ena lista, je izvoljenih prvih 20 oseb, katerih imena so po vrsti napisana na kandidatni listi.

Ako je vloženih več list, se kandidatske liste prečitajo in opremijo s številko. Nato se vrši volitev z listki. Vsak delegat odda zase in za event. pooblastitelja po en zganjen listek z napisano številko liste, katero hoče voliti. Od one liste, ki je dobila pri oddaji listkov največ glasov, je izvoljenih prvih 16 kandidatov, ostali 4 so izvoljeni iz one kandidatske liste, ki je dobila drugo največje število glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, dobi vsaka lista polovico dotičnih mandatov.

Neizvoljeni kandidati vsake liste so po vrsti, kakor so napisani, namestniki za odbornike dotične liste, ki iz kateregakoli vzroka odpadejo. Ako je kaka kandidatska lista izčrpana, mora odbor kooptirati nove odbornike, tako da znaša število odbornikov vedno 20 (čl. 15. pravil).

c) Občni zbor izvoli z vzklikom ali po listkih tri pregledovalce računov in tri njihove namestnike, ki ne smejo pripadati odboru (čl. 18. pravil).

Pristop k občnemu zboru imajo tudi nedelegati; samo da pripadajo pri Zvezi včlanjenim organizacijam.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1929.

Za odbor:

Načelnik:
Milan Paternoster.

Tajnik:
Joža Bekš.

KOŠAČAN:

Gospodarska politična bilanca za preteklo leto.

Zopet tone leto v nepovratno večnost. Ko si ob novem letu voščimo vse najboljše, se za hip zjasni naše lice in pritajene nade splavajo, četudi le trenutno, na površje nad stalnimi skrbmi in težavami. Da, da! Za nami je leto, toda trdost življenja, boji, težave in problemi so ostali in bodo znova zaposlovali našega duha in nam grenili redke zemeljske dobrine.

Poglejmo, kaj je valovalo v svetu, kaj v nas v preteklem letu.

a) V pogledu zunanje politike.

Za reševanje mednarodnih sporov, ki naj prepreči nove vojne, imamo izza mirovnih pogodb Društvo narodov. Institucija sama na sebi je dobra kakor vsaka teorija, toda v praksi, v prerivanju in tekmovalstvu narodov in držav med seboj je vendar velik slabič. Je pač instrument vesele in ni absolutno nevtralna ustanova. To kaže med drugim že dejstvo, da se Društvo narodov ne upa načeti manjšinskega vprašanja in ustvariti pravični modus vivendi narodnim manjšinam, pridruženim tujim državam.

Prav radi tega se je na manjšinskem kongresu v Ženevi ostro grajala neinicijativnost in nedelavnost Društva narodov na tem polju. Toda to je preključeno malo zaleglo in na jesenskem njegovem zasedanju ni bil izvoljen niti stalni manjšinski odbor. Nemoč Društva narodov pospešuje tudi okoliščina, da nista njegovi članici dve največji državi: Rusija in Zedinjene države Amerike, ki snujejo celo protidruštvo, ki naj bi obsegalo vse države ameriške celine.

Pač, nekaj je pa ta Amerika le storila. Njen državnik Kellog je ustvaritelj pakta o nenapadanju, ki je nanj pristalo že nad 40 držav. Toda navzlic temu protivojnemu paktu je šlo oboroževanje držav naprej in je prišla takoj po njegovem podpisu v Parizu kakor v zasmeh na dan francosko-angleška mornariška pogodba. V mednarodnem življenju ni tedaj nobene iskrenosti, ampak vse je le videz in prevara.

Kako je bilo pa z nami na mednarodnem polju? Da je šlo po želji naših sovražnikov, zlasti našega priljubega zapadnega sosedu, bi že ne

bilo več naše države. Vendar so aktivna na naši strani — največ brez naše zasluge, mala.

Na zborovanju male antante v Bukarešti se je izrekla soglasnost v političnih naziranjih. S Francijo in Poljsko imamo prijateljsko pogodbo. Sklepali in sklenili smo več trgovskih pogodb, sicer je pa naša trgovska bilanca pasivna, samo za prvo polletje za 1132 milijonov dinarjev.

Nad vse delikaten in skrbi povzročujoč pa je naš položaj napram Italiji. Naša politika napram njej je bila pač zgrešena v vsej prvotni osnovi. To je sramotna rapalska pogodba in skrajno nepremišljeni, iz naše jugoslovanske naivnosti izvirajoči rimski pakt (pakt o prijateljstvu iz leta 1924.). Očetje teh dveh pogodb bodo ostali zapisani s črnimi črkami v naši povojni zgodovini. Še večji škodljivci države pa so oni gospodje, ki so pripravljali in sklenili beograjske in zlasti nettunske konvencije. Sicer so bile pa slednje sklenjene že leta 1925. in mi smo imeli polno materialnih in pravnih razlogov, odkloniti ratifikacijo. Ne! Ta se je izvedla ob odporu zlasti vsega prizadetega dela našega naroda in vsako nasprotovanje in manifestacije proti temu aktu so bile v krvi zadušene in poslali smo celo preponižno opravičevalno noto trimufirujoči Italiji.

To je bil pač nečuvveni višek lojalnosti in poštenosti v mednarodnem političnem življenju od naše strani. Toda na to je Mussolini odgovoril tako, kakor se spodobi taki bojazljivosti in poniževalnosti, s celo vrsto arogantnih in nasilnih aktov: s proklamacijo albanskega kraljestva, z razpustom političnega društva »Edinost«, z ustavitvijo tega in drugih listov, z inscenacijo peklenško-zlobno zašnovanih kazenskih procesov proti primorskim inteligencom, z njihovo konfinacijo i. dr. uprav barbarskim čini nad ubogim primorskim narodom.

Zaman se je opozarjalo pred ratifikacijo, ki so jo merodajni krogi zagovarjali z izboljšanjem razmer z Italijani in s pretečim izbruhom vojne, da je to v prvem ožiru spričo laškega imperializma, v drugem pa spričo določb Društva narodov nemogoče.

Kesanje je prišlo prepozno. Lahov vpitje, tudi poloficijskih krogov, po Dalmaciji se sliši sem čez Adrijo in njihov kapital sili sumljivo v naše kraje.

Najlepše je pa to. Prijateljski pakt z Italijo poteče koncem januarja 1929 in sedaj ga oni nočejo obnoviti. Seveda! Imajo že vse od nas.

Pa dovolj o tem! Tudi Lahi bodo enkrat plačali svoje intrige in šikane.

b) V pogledu zunanje in notranje politike.

To pa je najbolj žalostno poglavje. Že državni proračun za leto 1928/29. je bil fiktiven. Ali more potem biti v redu državno gospodarstvo, zlasti še, ko še niso predloženi in odobreni računi za pretekla leta?

Streli z 20. junija pa so pogodili državne finance in državno politiko v srce. Ob dnevnem rastočem bratskem sporu med Srbi in Hrvati, slednji so iskali pomoči tudi v inozemstvu (osporavanje oficijelne de-

legacije na medparlamentarni uniji v Berlinu in na jesenskem zasedanju Društva narodov), da celo pri naših in svojih sovražnikih Madžarih in Lahih, je padal in padel docela naš kredit tako, da smo zaman iskali večje inozemsko posojilo in smo mogli zaključiti le manjše monopolsko posojilo proti neugodnim pogojem (zastavi vžigaličnega monopola); naš mednarodni ugled in prestiž je silno trpel, v notranjosti pa so se zaostrele razmere do neznoznosti.

Zgradili smo sicer drug tir na progi Beograd-Novska, toda na drugi strani je naš železniški park tako skrajno nezadosten, da je industrija v jeseni utrpela velike izgube.

Navzlic temu, navzlic neizmeri gospodarski in politični škodi in navzlic raznim rahlim in močnim opominom iz inozemstva še nismo likvidirali tega spora. Spoznanje, iztreenjenje, pomirjenje, bratje! Vsak bo moral nekaj popustiti, pa bo šlo, saj »tout comprendre, tout pardonner.«

Pri takem kaosu se seveda tudi nam državnim nameščencem ni moglo dobro goditi, kaj šele, da bi se naše bedno stanje izboljšalo. Zostalo je noveliranje uradniškega zakona in razvrstitvene uredbe in razlike še vedno niso izplačane. Vrhutega ni niti denarja za redno izplačevanje poviškov, ki odpadejo na napredovanja, ki se vrše.

Pri vsem tem so naši prejemki dvakrat, trikrat manjši od onih naših tovarišev v Avstrijski nemški republikli in drugod.

Štedili smo tudi samo na videz, t. j. na enem kraju, na drugem pa razmetavali denar: na neupravičenih dnevnicah raznih komisij, provizijah, pri plačevanju na tisoče in tisoče državnih uslužbencev, nameščenih ne za delo, marveč za agitacijo za stranke in radi komodne preskrbe, na goljufavanju na debelo (bosanske šume) itd.

Naše finance, naša politika — sama proslava desetletnice osvobodjenja in ujedinenja je potekla v Zagrebu v znamenju nemirov in krvi — je pritirana ad absurdum; mi bratje, pa se gremo še vedno »politične ravbarje«.

Kdo in kdaj vendar se bo že našel, ki bo presekal voz?...

Upajmo, da bomo mogli poročati leto osorej o bolj veselih dogodkih v naši mili Jugoslaviji. Na srečnejše novo leto!

DR. I. O.:

Kakšnega sistema organizacije se naj oklenemo?

Nobenega dvoma ni, da se bo usoda državnih nameščencev v kraljevini SHS in po celem svetu mogla izboljšati — če ne za nas, pa vsaj za naše potomce — v prvi vrsti le potom krepke organizacije. O tem razpravljati je odveč.

Sistemi stanovske organizacije državnih nameščencev so v različnih evropskih državah različni. V glavnem imamo tri sisteme: 1. centralistični, 2. pokrajinski in 3. mešani sistem.

Tovariš!

Si že pokazal „NAŠ GLAS“ tovarišu, ki še ni nanj naročen? Pokaži list ter pogovori omahljivca, da ga tudi on naroči. — To je Tvoja dolžnost?

V vprašanju sistema organizacije imamo v naši državi od njenega postanka do danes mi Slovenci glavno besedo, ali si jo vsaj lastimo. Treba je torej, da smd si najprej sami na jasno o tem, kateri način organizacije je za celokupno državno nameščenstvo in zlasti za nas Slovence najbolj prikladen.

1. Centralistični sistem.

Ta sistem, ki ga mi po domače imenujemo vertikalni sistem, je v tem, da se združijo vsi pripadniki iste in iste stroke ali popolnoma sličnih strok v eno vsedržavno združeno s sekcijami v posameznih drž. ozemljih. Vsa ta državna združenja se potem zopet zedinijo v nekako centralno instanco na sedežu centralne državne vlade.

Mislím, da ta sistem ni prikladen za prilike v naši državi in da ima tudi velike teoretske hibe, če tudi mu ni odreči marsikatero dobre strani. V dobro mu štejem dejstvo, da je faktično najlažje organizirati državno nameščenstvo do zadnjega moža potom vsedržavnega združenja iste stroke, da se stanovska zavednost najlažje ustvari in ohrani med pripadniki iste stroke, da taka velika strokovna združenja vsled boljše discipline svojih pripadnikov najlažje ustvarijo ustanove za izboljšanje socialnega položaja (zavarovanja, stipendije, dome, bolnišnice, letovišča itd.). Mnenja pa sem, vse te in druge prednosti ne odtehtajo slabih strani tega sistema, ki so sledeče:

A. Teoretske:

a) Vertikalni sistem vzgaja v posameznih strokah krut egoizem, ki mu ni mar za skupne interese državnega nameščenstva, samo da doseže za svojo struko — dostikrat navidezno in efemerno — izboljšanje. Na ta način pušča oče — uradnik v nemar interese svojega sina-uradnika, ki se iz nekakega instinkta po navadi ne loti očetove stroke.

b) Vertikalna organizacija se naslanja na brutalni diktat števil. Številnejša združenja bodo v savezu vedno lahko diktirala svoje mnenje številčno šibkejšim strokam brez ozira na važnost minorizirane stroke za splošnost.

c) Savez centralnih združenj nima v posameznih pokrajinah zadostno krepke eksekutive za izvedbo skupnega nastopa vsega državnega nameščenstva.

č) Vertikalni sistem, v katerem se spoznavajo šele voditelji strokovnih organizacij v centralnem sedežu državne vlade, ne more roditi skupne stanovske zavednosti, ki mora

segati do najmanjšega trga, ako hočemo doseči trajne uspehe.

B. Praktične.

a) Vertikalni skupni savez bi moral naravno imeti svoj sedež v Beogradu, kjer je teren za uveljavljanje izredno težak.

b) Kakor kažejo izkušnje, imajo uprave centralnih strokovnih združenj danes še precej malo zanimanja za upravičene zahteve slovenskih državnih nameščencev, ki so v teh centralah izpostavljeni gladki majorizaciji.

c) Lokalne potrebe državnih nameščencev v posameznih pokrajinah bi imele v vertikalnem savezu čisto nezadostno zaščito.

č) Pri vertikalnem sistemu bi manjkali vsak stik med posameznimi strokami v Sloveniji, vsak stik med celokupnim slovenskim in celokupnim dalmatinskim, bosanskim, banovinskim itd. državnim nameščenstvom.

Toda dovolj o tem. Po mojem mnenju je jasno, da bi pomenil pristonek na vertikalni sistem za slovensko državno nameščenstvo organizacijski — samomor.

2. Pokrajinski sistem.

Sistem pokrajinskih zvez, ki so združene v Beogradu v glavni savez, je teoretično za naše razmere edino primeren, in to iz razlogov, ki sem jih uveljavljal proti čistemu vertikalnemu sistemu.

Horizontalni sistem ima zlasti sledeče dobre strani:

1. V mejah pokrajin, ki kažejo navadno precej izenačene ekonomske razmere, se lažje izvede kompaktna organizacija s skupnim nastopom in intenzivnim udejstvovanjem po lokalnih potrebah. O prednostih takega skupnega nastopa mi pač ni treba razpravljati, omenil bi samo, da je slovensko uradništvo in njegova organizacija pač tudi dolžna sodelovati v boju za ohranjanje slovenskih ekonomskih, moralnih in kulturnih dobrot in da se to sodelovanje pač ne more drugače vršiti, nego po močni pokrajinski zvezi. Z drugimi besedami: Ako bi se slovenska uradniška zveza danes razšla, bi jo morali jutri znova ustanoviti.

2. Močna pokrajinska zveza je edino možna doseči vsaj delne uspehe v boju proti prepotenci političnih strank, ki so danes še vajene postopati z državnim nameščenstvom kakor z brezpravnim sužnjem.

3. V horizontalnem sistemu se potom kooperacije pokrajinskih zvez najbolje varujejo takozvani prečanski interesi.

Kakor vidite v teoriji ne more biti nobenega dvoma o pravilnosti horizontalne orientacije.

Vendar pa nas uči izkušnja, da se v naši državi za enkrat čisti horizontalni sistem še ne more izvesti in to iz sledečih razlogov:

1. Horizontalni sistem, kakor smo ga izvajali na zagrebški skupščini leta 1926., predpostavlja, da uveljavljajo strokovne organizacije v pokrajinski zvezi in v glavnem savezu samo skupne stvari, ki se tičejo vsega državnega nameščenstva. V praksi se je pa pokazalo, da je nameščenstvo organizatorično še preveč nezrelo, da bi moglo ločiti dva pota: a) skupno delo v pokrajinskem savezu in b) uveljavljanje različnih strokovnih zahtev in potreb potom vsedržavnega strokovnega združenja. Ta ločitev se za sedaj ne da doseči v Sloveniji, tem manj pa v drugih pokrajinah.

2. Ustvaritev močnih pokrajinskih zvez zadeva v drugih pokrajinah (izvzemši morda Dalmacijo) za doglede čas na neodpravljlive zapreke.

3. Vsedržavna strokovna združenja bodo ostala, ker so potrebna za razvoj in obrambo posameznih strok. Dokler se horizontalni sistem krepkeje ne razvije, moramo torej vsedržavnim strokovnim organizacijam tudi priznati možnost neposrednega sodelovanja v glavnem savezu. To teoretično ni pravilno, ampak je logična posledica nezadostnega razvoja organizacije v drugih pokrajinah. Pristati torej moramo za enkrat na nekak kompromis, in to je:

3. Mešani sistem.

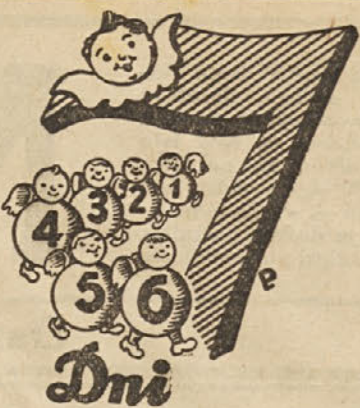
Za prilike v naši državi bi bil najbolj primeren naslednji mešani sistem:

a) Organi glavnega saveza naj začasno ostanejo v sestavi, ki je določena v členih 14.—25. saveznega statuta.

b) Za pravilno usmerjenje dela glavnega saveza naj se njegovi upravi s pravilnikom prideli sosvet zastopnikov centralnih strokovnih združenj.

Zavedam se, da se tudi ta mešani sistem ne bo dal v vsej doslednosti izvesti čez noč, vendar pa mislim, da ostanimo mi Slovenci dosledno na tej podlagi in da skušamo na ta način izvesti po vsej državi enotno organizacijo državnih nameščencev, ki je neobhodno predpogoj za izboljšanje našega položaja.

Popolnoma se strinjam z apelom glavnega saveza, priobčenim v uvodnem članku 34. številke našega glasila iz preteklega leta; toda glav-

s počitkom vred je trajalo stvarjenje sveta, torej pomeni število 7 popolnost.

To je dokazano s 7 prednostmi, katere ima

Schicht
Terpentin =
Milo s svojimi prednostmi

ni savez naj končno preneha s kolebanjem in naj se odloči za jasno organizacijsko smer. Z vednim popuščanjem in odnehanjem, z večnimi kompromisi in s prijateljskimi oziri se še nikjer in nikoli ni ustvarila močna organizacija. Strnimo svoje vrste!

JUSTUS:

Državni svet — ali minister?

Nekemu državnemu uslužbencu ob prevedbi po novem uradniškem zakonu nisu všteli vojaških let. Njegovo prošnjo za naknadno vračunanje je nadrejeno ministrstvo odbilo, nakar je uslužbenec vložil tožbo na državni svet. Ta je njegovi tožbi ugodil in razveljavil rešenje finančnega ministra iz razloga, da je »državna uprava sama dolžna skrbeti za točno evidenco in pravilno razvrščanje svojih uslužbencev. Ti imajo vselej neugasno pravo na korekturo napačnih in protizakonitih razvrstitev, a državna uprava, ki je pa te nezakonitosti zakrivila, je moralno in pravno obvezana pogoške popraviti.«

Člen 34 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih pravi: »Z razsodbo se tožba ali zavrne ali pa se ji ugodí. V tem drugem primeru se upravni akt razveljavi z razsodbo upravnega sodišča. Ako je treba izdati nov uprav-

Fr. /Gbš.:

Prve krivice.

Nezaslužena kazen.

V tretjem razredu ljudske šole je bila smola z učitelji. Pol leta menda sploh nismo imeli nobenega stalnega. Drug drugega so nadomestovali. Večkrat, celo prevečkrat pa smo bili kar po cele ure sami.

Delili smo se učenci v razredu na tri vrste. Najmanjši v prvih klopih smo morali biti pokorni učiteljem in vsem součencem. Pred učitelji smo imeli strah in spoštovanje tudi kadar jih ni bilo v razredu. Srednja vrsta se je pač pokorila učiteljem, kadar so bili v razredu, z ostalimi pa so sempatja uprizorili kake sovražnosti. Tretja vrsta pa so bili že napol dorasli fantje, zlasti repetentje, ki so bili tako navdušeni za temeljit študij, da so kar v 3. razredu počakali 14. leta in odhodnega spričevala. Ti so stražovali ves razred.

Pa je prišel zopet tak popoldan, da smo bili Bogu na milo prepuščeni samim sebi. Sprva je bilo še nekaj mirno, dokler niso začeli mogočnjaki v poslednjih klopih svojih komedij in razbijanja. Mi v prvih klopih si še pogledati nismo upali nazaj. Ker je pa zabava le rastla in ž njo hrušč in trušč, je prišel iz sosednje učilnice učitelj, mož atletske rasti, gledat, kaj je. Prvi pot je napravil red s tem, da je oblju-

bil »spominek pridnosti« tistim, ki bodo mirni. S povzdignjenim glasom je pa naznanil razgrajacem, da ima novo palico.

Za spominek pridnosti sem dobil doma krajcar in pohvalili so me; težka roka učitelja in njegova palica, specijaliteta, pa sta bili znani na vsej šoli.

Nič nismo pomišljali v prvih klopeh, ampak sedeli kakor pribiti in se v duhu veselili pohvale. Zada j v razredu pa je le kmalu začelo zopet vreti. Zabava se je spopolnjevala in spremenila tekom ure v hrup in ropot, kakršnega pač napravi brezskrbna mladina. Naenkrat se vrata sunkoma odpró in učitelj prihrumi v sobo. Prinesel pa je le enostransko obljubo. Spominkov ni bilo, pač pa je stiskal v roki znani »štaberl«. Kar po prekem sodu nas je skrajno krivično obsodil: Vsi boste tepeni! Debelo smo gledali v prvih klopih, kje so obljubljeni spominki. Prepričani smo bili, da smo jih zaslužili. Prišla je pa palica, ki je stopila takoj v akcijo. Drug za drugim je moral poklekniti na odru in se z rokami upreti v tla. Po sprejemu svojega deleža pa, da ni nastala zmeda, je moral po drugi strani sobe odkorakati na svoje mesto. Tako je nastala prava procesija v razredu. Učitelj pa je stal kakor bog osvete in z občudovanja vredno spretnostjo delil udarce. Iz vridhov in smoklikov, ki jih je rodila usoda, smo vedeli, da se mož ne šali pri tem poslu.

Le prekmalu je prišla vrsta, da sem moral poklekniti. Bolestno pričakovanje, od trenutka, ko je zažvižgala palica pa do katastrofe, je doživelo porazno razočaranje, ki je preseglo vse moje računov. Kakor ognjena črta se me je prišla bolečina vsevprek na izpostavljenem mestu. Pritisk je bil tako hud, da me je pomaknilo tja proti tabli. Obenem pa sem začutil, da je pokleknil že drugi sotrpín zraven mene.

Dvojno bolečino sem odnesel po poti v klop. V duši me je žgala sramota, gnjev in jeza. Mesto zasluženega spominka — pa taka krivica! Druga bolečina — tam nekje... se mi je pa bridko ponovila, ko sem malo preveč trdo sedel v klop.

S težkim srcem sem jo primahal domov. Še sreča, da so bili doma pametni. Ko sem zadevo razložil, je bila stvar opravljena. Seveda brez krajcarja, pa tudi brez drugih dodatkov...

PRISTRANOST.

Je pač tako, da si otrok posebno globoko vtisne v spomin krivice. Menda zato, ker še nima življenjskih izkušenj in še ne ve, da na svetu dostikrat krivica izpodrine pravico. Spoznanje tega je eden prvih pogledov v življenje.

Izmed redkih součencev, ki se jih še spominjam iz drugega razreda ljudske šole, sta mi ostala v živem spominu dva. Prvi, gosposke matere sin,

je bil jokav fant s kislim obrazom. Doma je bil v eni najlepših hiš v mestu. Morda nas je zategavoljo gledal nekam prezirljivo. Njegov oče je bil prav dober prijatelj in tovariš našega učitelja. Učil se fant menda nikoli ni, pa če se je, znal v šoli ni. Drugi je bil kmetski sin. Z okoliških hribov nekje so se priselili njegovi starši. Stanovali so v koči za Hribcem. Fant je bil starejši od nas, pa tudi precej večji in močnejši. Sicer pa mirna in krotka duša. Ko je šel iz razreda, je skrbno pazil, da nas drugih ne pohodi in podere, ko smo bili manjši od njega. Učil se je pa jako pridno. Tudi naloge je imel vedno skrbno izdelane.

Pa je prišla na vrsto slovenska slovnica in — spraševanje »za red«. (Takrat je bil najboljši red 1). Kmet se je odrezal. Odgovoril je dobro na vsa vprašanja. Gosposke matere sin pa je stokal in mečkal in ni mogel nikamor naprej. Nazadnje je moral pred tablo, da bi po zlogih delil besedo »vijolica«. Pa mu ni šlo. Vsi smo videli, da ni znal.

Dobili smo spričevala. Pa je imel kmetski fant v slovenski slovnici 3. gosposke matere sin pa 2. Ta se je smehljaj, oni pa je ves žalosten strmel v trojko, ki se mu je režala na papirju. Sem pa tja je pogledal tovarišev boljši red. Šele čez nekaj časa je vzdihnil: »Jaz sem znal... ti pa nisi znal.« Po glasu smo spoznali, kako bridko občuti krivično in pristransko oceno.

ni akt, ga izda pristojno upravno oblastvo v zmislu pripomb upravnega sodišča.

Člen 42 nav. zak. pa pravi: »Razsodbe državnega sveta... so za upravno oblastvo obvezne. Ta ne morejo zoper tožiteljevo voljo učiniti ničesar, kar bi nasprotovalo tem razsodbam.«

Če pa upravno oblastvo (v našem slučaju: finančno ministrstvo) v treh mesecih od vročitve razsodbe ne izda novega upravnega akta, mora državni svet sam na zahtevo tožitelja izdati odločbo, ki popolnoma nadomešča osporjeni upravni akt. (Čl. 43 nav. zak.) —

Tako pozitivne zakonske določbe, ki so bile izdane zato, da se vsakdo, tudi državna upravna oblastva, po njih ravna. Kaj pa se je zgodilo v našem slučaju? Finančni minister (podpisan je g. dr. N. Subotić) je izdal nov upravni akt, novo rešenje — ali kakšno? Morda »v zmislu pripomb državnega sveta, kot vrhovnega upravnega sodišča«? Ne! Izdal je novo rešenje, v katerem po dolgovznem utemeljevanju svojega stališča pride do zaključka, da »ostajem pri dispozitivu mog prvo rešenja br...« Z drugo besedo, storil je tisto, kar odločno nasprotuje nedvomni določbi čl. 42 nav. zak., ki pravi, da je razsodba drž. sveta zanj obvezna in da on, kot šef upravnega oblastva, ne more učiniti zoper tožiteljevo voljo ničesar, kar bi nasprotovalo ti razsodbi. To ponovno rešenje finančnega ministra torej ni izdano »v zmislu pripomb upravnega sodišča (t. j. državnega sveta)«. Skratka: finančni minister navzlic jasnim imperativnim zakonskim predpisom ignorira razsodbo državnega sveta, ki je najvišje upravno sodišče v državi, in vstraja pri dispozitivu svojega prvotnega rešenja.

Utemeljevanja, s katerim finančni minister skuša obrazložiti svoje odklonilno stališče, so, dasi nevzdržna, sicer pravno zanimiva, pa ne sodijo v ta okvir. Treba je le ugotoviti, da absolutno nedvoumne pozitivne zakonske predpise ne morejo postaviti nobenega polno veljavnega opravičila ali izgovora. Skratka: sodišče obrača, minister obrne.

Kaj je praktični nauk te zgodbe? Da se državni uslužbenec, ki mu njegova nadrejena oblastva kratijo z zakoni priznana prava, lahko do sodne ga dne pritožuje pri državnem svetu, ki mu bo vedno ugodil in priznal, kar mu gre, da bo pa g. finančni minister po mili volji vztrajal na svojem prvotnem stališču in vključ v razsodbi vrhovnega upravnega sodišča izdajal »nove« upravne akte, ki bodo tožitelju še naprej kratili njegove pravice. Iz tega večnega krogoteka ni izhoda.

Kazen za maščevanje.

Najhujše za učenca v šoli je, če mu je dolgčas. V četrtem razredu so me prepračili o tem.

Silno udomačena zabava v zadnjih klopih našega razreda je bila kurnik. V poševno desko klopi se je zvrtil in izdolbel štirioglat rov, ki je imel spre-daj zaklopko. Po vrhu pa so bile v malih presledkih položene deščice, tako da se je videlo v rov. Muhe so nagajale v šoli, pa so jih naložili, zaprli v rove in se zabavali, ko so jih preganjali po rovu gori in doli. Seveda je bila pri roki vedno knjiga ali zvezek, da se je ta zverinjak z mjo zakril, če se je bližala nevarnost v osebi učitelja.

Kadar je učni načrt zapovedal slovensko čitanje, smo brali spis »Delo«. Zdelo se mi je, da že celo večnost čitamo le ta spis. Vedno in vedno pa je klical učitelj samo take učence, ki so slabo čitali. Ni mi šlo v glavo, zakaj ni vprašan nobeden, ki bi čital gladko. Kadar so prečitali »Delo« do konca, pa so začeli zopet od kraja. Preden so drugi z muko in s trudom prebrali par odstavkov, sem prečital že ves spis. Potem sem se pa dolgočasil in čakal, da bom vprašan. Pa ni bilo nič. Še ko sem dvignil roko in povedal, da bi rad čital, je rekel učitelj: »Nič. Sedil! To se mi je zazdelo jako krivično. Sklenil sem, da se maščujem s tem, da si bom naredil kurnik. Pri tovarišu Jernejcu sem si ogledal napravo in zamislil načrt. Pipec sem imel, součenec v klopi — sedaj prenaša nekje na šta-

Vprašanje je, kdo bo prej odnehal: uboga para, državni uslužbenec, ali gospod minister. Kaj pa, če bi bil ta uslužbenec, recimo služitelj, dovolj predrzen, da ne odjenja?!

Vsaakega poštenega patriota, ki mu je za red v državni upravi in bi mislil, da je res »iustitia regnorum fundamentum«, mora boleti tako nepojmljivo postopanje na najvišjih upravnih mestih v državi. Vprašati se mora, če je tako ravnanje, ki izpodkopa vero v načela pravnega reda, v korist skupnosti in če je tako upravno postopanje še mogoče v okviru pravne države. —

Mislim, da ne bo odveč, če na tem mestu stavim predlog: »Zveza« naj cimerj v svojem sestavu ustanovi poseben strokovnjaki »odsek za pravno varstvo« svojih članov, ki naj z vso verno in eventuelno s sodelovanjem odličnih odvetnikov zasleduje vse slične slučaje očividnega kršenja zakonitih pravic s strani organov državne administracije. To bi bilo resnično patriotično delo za ozdravljenje naših bolnih razmer in v neprecenljivo korist uslužbencev.

Dobra znamenja.

Nevzdržno stanje naše uprave. Polagoma, dasi precej kasno, prihajajo tudi politiki do spoznanja, da v naši upravi ni vse tako, kakor bi moralo biti in da je prav tu vir nereda v funkcioniranju državnega stroja in izvor obče nevolje. Dne 22. decembra je na seji demokratskega poslanskega kluba govoril o tej važni stvari tudi sam g. Ljuba Davidović. Zanimivo in za vso javnost izredno važno je mišljenje tega uglednega politika, šefa druge največje vladne stranke. Po »Slovincu« je g. Davidović med drugim izjavil: »da je med ljudstvom nezadovoljstvo in da ni imelo nezadovoljstvo nikdar večjega razmaha, kakor danes. Sli smo v vlado, da se ljudstvu olajšajo razmere in popravi stanje. Dosedaj ni bilo uspeha, ker zavezniki v koalicijski niso stvari pravilno razumeli. Vsi so gledali skozi svoja strankarska očala. Uprava je radi strankarskih strasti strašna. V nekem ministrstvu so omare polne neizvršenih odlokov državnega sveta. Kako je šele v ostalih uradih, če se na najvišjem mestu ne spoštujejo odloki najvišjega upravnega sodišča.«

Da se sliši še druga plat zvona, posnemamo zaradi popolnosti po »Jutru« še sledeče odstavke iz govora šefa vladne demokratske stranke: »Polovica vsega nezadovoljstva izhaja iz zastarele in pomanjkljive

jerskem trpljenje železniškega uradnika — mi je napravil pa dleto: velik nov žebelj je najprej skoval na široko, potem pa ga je ostro nabrusil. Pričel sem z delom in neumorno vrtal in dolbel. Nič več se nisem dolgočasil, ko so drugi čitali »Delo«. V nekaj dneh je bil kurnik že v toliko gotov, da sem zaprl vanj muho in se zabaval, ko sem jo drezal in bezal, da je begala gori in doli po rovu. Nekaj dni je trpela zabava. Pa le prehitro je bil odkrit moj greh. Součenec za mano — silno suhljat in čmerikav fant, sedaj nosi častniško suknjo — je iz gole zavisti in nevoščljivosti natihiem ovadil učitelju mojo pregreho. Še tisti dan se je stvar žalostno končala. Dvakrat žalostno! Ko sem prišel popoldne v šolo, je stal učitelj tik moje klopi. Že prvi pogled v razred mi je razodel vse. Komaj pa sem sedel v klop, me je zagrabil učitelj za uho in pričel navijati, kot da mi ne sedi na vratu glava, ampak ura. Kar privzdigovalo me je. V svojo sramoto sem moral kurnik podreti. Muha je odšla v zlato svobodo. Pipec in dleto — še danes mi je žal za njim — pa mi je učitelj zaplenil.

Tako je bilo v šoli. Kako je bilo pa doma, o tem pa ne bom pravil. Kaj bi pravil! Saj veste, kako je človeku, kadar ga za glavo stiskajo očetova kolena in ena roka dviga telo par ped od tal, druga pa vihti brezovko.

To vam je mučen položaj...

Srečno in veselo novo leto vsem našim prijateljem!

administracije. To nezadovoljstvo izhaja tako iz metod, kakor iz ljudi, ki te metode izvajajo. Ubili so vero v oblast, in v njeno pravičnost in poštenost. Prvi koraki glede izboljšanja administracije in ozdravljenja oblasti bi bili: obdržati v državni službi in sprejeti vanjo najboljšo ljudi, tako po moralni, kakor strokovni kvalifikaciji. Mesto tega pa se kvalifikacije odmerjajo po čisto strankarskih vidikih. Na ta način je omogočeno slabim uradnikom, da delajo na vse strani krivico, da že sodno obsojeni uradniki še dalje ostajajo v državni službi in da se vanjo sprejemajo moralno nekvalificirane osebe. — Mi želimo polno in neokrnjeno zakonitost in ravnopravnost. Popraviti je treba vse nezakonitosti, pa naj si prihajajo iz katerekoli strani. One, ki so prekršile zakone, je treba izročiti sodišču, da jih obsodi, na obsojenih uradnikih naj se takoj izvrši kazen, uradnike, ki se nahajajo v preiskavi, je treba takoj staviti na razpoloženje, a uradnike, ki so znani kot predstavniki slabe uprave in ki odklanjajo sodno preiskavo, naj se takoj odstrani iz državne službe. Vse to se da pri količjak dobri volji izvršiti v par dneh. To bi bili prvi koraki, da se popravijo slabi in neurejeni pojavi naše administracije.

Vse to je naš list že ponovno ugotovil, vse to je tako obče znano, da je — pri nas »preko« vsaj — skoro odveč ponavljati ta dejstva. Za kar pa mora biti vsak pošten domoljub, ki mu je blagor domovine prvi zakon, vendar vesel in hvaležen g. Davidoviću, je to, da so prišle te besede iz ust vplivnega parlamentarca, člana vladne večine, Srbijanca in da se čujejo — iskreno. Zadnji čas je že bil, da se naši poslanci zavedo nevzdržnosti sedanjega stanja naše celokupne državne uprave. Tako ne more iti več naprej, če naj država ne utrpí nepopravljive škode!

Besede so lepe, a so končno le samo — besede. Preveč in prečesto so nas razočarale že take in še lepše besede, da bi jim mogli brezpogojno zaupati. Ne besed, dejanj hočemo! Katera bo prva stranka, ki bo začela tudi v praksi izvajati program, vsebovan v navedenem govoru? Ki bo začela čistiti ta upravni Avgijev hlev, ki bo priborila zakonu spoštovanje, vrnila ljudstvu vero v pravičnost oblastnikov in v poštenost uradnikov? Ki bo dala popolno in neokrnjeno državljansko ravnopravnost, vsem državljanom od Triglava do Kajmakčalana? Kdo bo odpravil korupcijo, nespoštovanje sodnih izrekov? Kdaj prenehamo že enkrat deliti državo v dva dela: v onega, pravega in v drugega »tam preko...«?

Prva lastavica, ki oznanja pomlad, nam je najbolj mila, dasi vemo, da se včasih tudi zmoti. Vendar trajno zima ne more premagati novega življenja, ki klije iz zemlje. Tudi ti prvi klici po notranji preosnovi naše države še niso absolutno zagotovilo, da se ta reforma izvede že jutri. Če ne jutri, pa pojutrišnjem, priti mora, prišla bo! Ob novem letu nam je ta glas prijetna vest in dobro znamenje za bodočnost.

Za novo leto!

Ko bije na Silvestrovo ura dvanajst, stopi na pozornico betežen starec, sključen in upognjen pod bremenom dogodkov svojega vladanja. Spomin starega leta je, ki jemlje slovo. Še enkrat se pokaže na pozorišču, za trenutek obstane, hoteč s tem spomniti na vse, kar je bilo — pa tudi, kar ni bilo — v njegovem času, nato pa odide z obotavljajočim se korakom, da utone v večnosti.

Državni nameščenci! Ob slovesu leta pogledjmo sami v sebe, da si predočimo jasno sliko prejšnjega leta.

Obračun bo negativen. Bremen, težav, zapostavljanja, omalovaževanja in vseh takih in sličnih neprilik v prošlem letu nismo odvalili raz svojih ram. Zaznamovati ne moremo uspehov za izboljšanje našega položaja bodisi v gmotnem oziru, bodisi glede ugleda. Bremena in neprilike, ki so nas težile že prej, so se v prošlem letu še pomnožile; krivice, ki so nam bile prizadete, se niso izravnale, na ugledu pa tudi nismo pridobili. Čim dalje bolj postajamo apatični, kar nam je v kvar.

Površen pregled bi bil to. Treba pa pogledati globlje, kje je krivda! Če si natanko izprašamo vest, moramo in pridemo do zaključka in spoznanja, da teži in bremenj velik del krivde na nas samih. Če bi vsak izmed nas storil to, kar je storiti dolžan in opustil vse, kar nam je v kvar, bi naš obračun koncem leta kazal uspehe. Pogoj in temelj, iz katerega zrastejo uspehi, je močna stanovska organizacija! Brez te je vse delo, stremljenje, prosjačenje in molodovanje odveč, ker brez moči za borbo ne more biti uspeha. Naša organizacija pa — žal — še ne more nastopiti v težavni borbi za naše interese s tisto močjo, katero potrebuje v teh resnih časih. Ne more še stopiti na plan s ponositim čelom in trdno zavestjo, da bi zaklicala javnosti: Tu smo! Prisiljeni ste, da računate z nami, da nas vpoštevate in nam odmerite pošten in pravičen kos kruha, ki nam gre in da uzrete v nas to, kar smo — steber države.

Ne more še nastopiti, ker še ni dovolj jaka in silna. Močna in silna mora biti! Taka pa bo postala, če ji bomo mi državni nameščenci, njeni člani, z veseljem, radevolje in samozavestno dali vse, kar smo ji dati dolžni in opustili vse, kar bi ji nasprotovalo in jo utegnili oslabiliti. Organizacija ne more postati to, kar bi morala biti, vse dotlej, dokler njeni člani ne bomo spoznali in se zavedali, da nam je in mora biti stanovska organizacija naše prvo, vse drugo pride šele za njo. Premotrimo in premislimo natanko. Ali smo se tega zavedali in se ravnavali po tem?

Tovariš, ki si morda godrnjal ob mesecu, ko si odšteval bore dinarje za članarino svojemu društvu — ali si se zavedal, da so to tako skromni zneski, da radi njih ne smeš godrnjati, ker pričakuješ od društva veliko več? Organizacija pa ne more živeti in se udeleževati, če nima potrebnih sredstev. Ali si pomislil, da žrtvuješ za druga društva veliko več in brez ugovora?

In Ti, ki se nisi odzval klicem organizacije, ko te je pozivala na seje, sestanke ali zборе — mar nisi vedel, da leži vsa sila in moč društva v članstvu, v katerem naj ima njegovo predstavništvo oporo in zaslombo, da ga podpira z nasveti, mu daje inicijativo in z veseljem izpolnjuje njegova naročila? Ali spoznaš, da to ni v prid organizacije zlasti še, ker si se odzval brez ugovora pozivu drugega društva, pri katerem si morda včlanjen?

Pa še Ti, ki si se samo ujedal, da društvo ničesar ne doseže, da nimaš od njega koristi, pa se sam ne obtožiš, da društva ne podpiraš, da mu ne pomagaš po svoji možnosti in zmožnosti. Tvoja mlačnost je v kvar društvu in Tebi!

Še Ti, ki si slep služil političnim strankam, si bil pripravljen iti zanje čez drn in strn, se nisi upal niti samostojno pomisliti čez sklepe stranke, pa se nisi zavedal, da Te stranka pozna le, kadar Te potrebuje sicer pa ne. Naj Ti bo stanovska organizacija prvo. Služi ji zvesto!

Tovariš, bodisi aktiven ali upokojenec, ki se morda nisi odzval klicu organizacije, ko Te je pozvala na resno delo, ker si se bal, da bi to ne bilo všeč tej ali oni politični stranki. — Se li nisi zavedal, da se boriš za

svoj dobrobit le potom stanovske organizacije, vsedrugod si le pri-prega.

Tudi Ti, ki morda nisi naročen na stanovsko glasilo, ali si ga pa omalovaževal — mar ne veš, da se bomo pred javnostjo uveljavili predvsem z lastnim glasilom, katerega moraš podpirati z naročnino in dopisovanjem?

In Ti, med najbolj žalostnimi pojavi državnih uslužbencev, ki nisi organiziran ali ki si morda izstopil iz organizacije, ker Ti ni mogla nuditi in doseči vsega, kar si pričakoval, da si se borila za to, ali ki nisi organiziran iz tega ali onega vzroka — mar si tako slep, da ne sprevidiš, da je danes organizirano vse? Ti pa, ki se šteješ inteligentom, stojiš ob strani in se morda zanašaš, da boš deležen dobrot, ki jih bodo izvajali drugi. Zavedaj se, da to ni častno za Te.

In še Ti, klavrna slika zavednega moža, ki si izstopil iz organizacije, ko si dosegel, kar moreš doseči. Mar se ne sramuješ grde sebičnosti in Te ni sram koraka, ki Te je razkrinkal kot skrajnega egoista, da si obrnil hrbet organizaciji — potem ko si z njeno pomočjo dosegel svoj cilj. Nimaš časti v sebi?

Pa Ti tovariš, ki si morda na svojega sovrstnika ali kot nadrejeni na svojega podrejenega vplival posredno ali neposredno, da se ni udeleževal v organizaciji — se nisi zavedel, da škoduješ s tem tovarišu sovrstniku, organizaciji in skupnosti?

Memento starega leta!

Za skrušenim starcem stopi na pozorišče mlado bitje veselega in vedrega lica — novo leto. Čas se je pomladil, prošlost je minula. Nastopila je nova doba. Naj nastopi nova doba tudi za nas, državne nameščence, da bomo v novem letu poživeli naše organizacije in skupno organizacijo dvignili do moči, katere potrebuje v borbi za dosego naših ciljev. Popravimo napake prošlosti, okenimo se samozavestno naše organizacije, da bo močna in silna, ker le taka nam daje zagotovilo, da uspeh ne bo izostal. V tem tovariši, pozdravljeni v novem letu!

Ne bod' mo šolobarde!

Jezikovna čistost in točnost ni zgolj prazna formalnost. Jezik je zunanji izraz mišljenja in čuvstvovanja, duševne usmerjenosti in značaja govorečega. Po govorici sodiš človeka, po jeziku ves narod.

Naravno je, da prav vsak narod, a posebno še šibki, mali narodi mnogo sprejemajo od sosedov; tudi v načinu mišljenja in v izražanju tega se kaže ta vpliv. Zato ni prav nič čuda, da je tudi naš uradni jezik tako neznansko skrotovljen in čudno neboljen ter okoren. Saj ga do pred petdeset leti sploh ni bilo. Sledovi stoletne nemške vzgoje so še vidni vsepovsod. Ne bom našteval tu vseh nemogočih in strašno popačenih uradnih cvetk, saj jih poznamo vsi. Mnogim od njih smo že v »okom prišli«, druge še živčarijo naprej. »Topogledno« bo treba ukreniti vse potrebne »mere«, če mer ne, pa vsaj »korake«. Take »tuuradne« in »onostranske« spake so obsojene na smrt, pred njimi nas ni treba biti strah.

So pa spet druge napake, ki nam groze skaziti lepo slovenščino in ustvariti nov uradni jezik, ne jezik, ampak latovščino, ki je živ krst razumel ne bo. Mislim tu na nepotrebno in nesmiselno mešanje srbsko-hrvatskih izrazov, med naše. Kaj naj se po slovensko pravi: »po sili zakona«? Čemu »mesna« kontrola? (Kakor da bi postojala poleg te še krušna, mlečna, vinska itd. kontrola) Kaj rabiti: savez, klasa, grupa, udruženje, bolovanje, kasa, budžetska »mogčnost«, regulirati penzijo, uvažiti ostavko, direkcija poreza, ministrstvo saobračaja? Čemu direktor, namesto ravnatelja, pa sekretar in arhivar, čemu »inspekcija rada«, namesto: delavsko (ali obrtno) nadzorništvo? Zakaj ne bi dosledno ra-

bili še »krivični zakon« in »nadležno oblastvo«? In potem to čisto nepotrebno in nesmiselno uporabljanje velikih začetnic, ki jih naši južni bratje tako potratno razsipavajo po potrpežljivem papirju. Kdo in kje še piše: Gospod Minister Šuma i Ruda? Po kakšnih pravopisnih zakonih se piše: Ministrski Svet, Glavna Kontrola, pa Kraljevina, Narodna Skupščina itd.? Mar ni to vse, danes v 20. stoletju, malo (oziroma še precej) smešno? Slični nemški, na srečo že pozabljeni terminologiji naslovov: Wohlgeboren, Hochgeboren, Hochwohlgeboren itd. Srbski narod, ki je znano demokratski, takih uradnih spakovanj ne ljubi. Patriotična in narodna čustva pa lahko vsakdo drugače, brez škode za našo materinščino, a prav tako vidno izraža.

Zato pišimo tudi za pisalno mizo v uradu tako, kakor pišemo doma, tako kakor govorimo doma. To se pravi kar naravnost, po domače in tako, da nas lahko vsak razume. Ne bodimo v posmeh ljudstvu, ne delajmo iz uradnega jezika neumljive latovščine. Dovolj je bilo že teh deset let vsega mrcvarstva! Saj vemo, da uradni žargon običajno le prikriva puhlost in praznoto, ki se skriva za nerazumljivimi, votlo donečimi skovankami.

Kultura.

Otvoritev Narodne galerije. Konec leta 1918 se je ustanovilo v Ljubljani društvo, ki si je nadelo nalogo, da zbere dela slovenskih upodabljalov, slikarjev in kiparjev, in jih združi v reprezentativno zbirko, ki bo nam in svetu kazala, kaj Slovenci premoremo v umetnosti. Deset let je društvo delovalo in danes vidimo pred seboj zrel plod tega vztrajnega prizadevanja. V Narodnem domu je bila v nedeljo 16. decembra otvorena naša slovenska Narodna galerija. Vsi zgornji prostori prostrane zgradbe so predelani v galerijske svrhe, deloma prezidani in opremljeni s stropno razsvetljavo. Po sobah so razmeščena dela naših umetnikov, kolikor jih je društvo že zbralo. K tem pridejo še umetnine iz drugih zbirk, tako iz Narodnega muzeja in iz škofijske umetn. zbirke.

Otvoritvi je prisostvovala množica kulturnih delavcev in odličnih zastopnikov javnega življenja. Pozdravni govor zaslužnega predsednika g. Iv. Zorman je izzvenel v ugotovitev, da je Narodna galerija sad našega dela, uspeh slovenske vztrajnosti, plod slovenske požrtvovalnosti. Od države ni društvo prejelo nobene podpore, kar postoj.

Slovenci smo si vse, kar imamo, ustvarili sami. Pri nas, ki smo tako maloštevilni, mora vsakdo delati za dva, za tri, brez misli na dobiček, na plačilo. To je naša tragika, obenem pa naša rešitev. Sicer bi nas že davno ne bilo več, zakaj le najčistejši idealizem je zmožen take nesebične požrtvovalnosti. Galerija je do 6. t. m. odprta za brezplačen poset. Obisk priporočamo!

Boj zoper šund. V nedeljo, 16. t. m., se je vršil na univerzi dobro obiskan sestanek, ki ga je sklicalo naše visokošolsko dijaštvo. Razpravljalo se je o možnosti in načinu, kako zavezati poplavo slabega štiva, ki ga zagrebska založništva na debelo trosijo po sloveniji. Žalostno je, da se teh ničvrednih knjizic razpeca tedensko samo v Ljubljani do 30.000. Na anketi so navajali, da posamezne ljubljanske tobačkarne na teden zaslužijo do tisoč dinarjev in več s prodajo tega čifutskega šunda. Organizacija prodaje je vzorna, saj razvažajo te dinarske zvezdice kar z avtom. Poleg poneumnevanja širokih ljudskih množic, kvarjenja okusa ter slovenskega jezika, je izdajanje »romanov«, kakršni so »Rigo Muratti«, »Crna Nataša«, »Mussolino« in slični, produkti, tudi dobro premišljena spekulacija na žepu ljudstva, ki zanje — po dinarjih — potrosi več, nego za dobre knjige, katerih zaradi relativno visoke cene, ki jo je treba plačati naenkrat, ne more kupovati. V nizki ceni je po glavitna privlačnost šunda.

Na anketi je bilo čuti razne predloge, kako omejiti zlo, ki preti postati

še vse večje. Ugotovilo se je, da bo z zakonskimi merami težko doseči polnjen uspeh. Časih je težko potegniti ostro mejo med tem, kar smatrajo ljudje za šund in med pravo umetnostjo. Zakoni so v estetskih vprašanjih nezanesljivo in nevarno sredstvo. Mišlim, da bi bilo edino res uspešno orožje, s katerim bi se ugonobila nevarnost, ki grozi od poplave šunda, smiselna — konkurenca. Naša založništva ali vsaj naše prosvetne založniške družbe naj začno izdajati v sličnih zvezkah po dinarju romane svetovne literature, ki niso brez umetnostne in vzgojne vrednosti. Takih dobrih del, nič manj napetih, od raznih romanov à la »Krvava sekira« ali »Nož v gol-tancu«, je v svetovnem slovstvu nekaj tisoč. Recimo romani Dumasa, Scotta, Sienkiewicza, Zolaja, Jul. Verneja, Londona, Kiplinga, pa makar Karla Maya. Kaj pa Jurčič in novejši slovenski pisatelji?

Eno je gotovo: preprosto ljudstvo čuti živo potrebo po branju in to mu treba šteti v dobro. Treba mu je pa tudi nuditi tako štivo, ki mu je dostopno po nizki ceni in ki ga po svoji pisani in romantični vsebini more prikleniti. Izvedba tega načrta ni težka. Kakor kaže izkušnja, bi se izdajanje tudi materialno obneslo. S primerno propagando bi se morda v kratkem posrečilo izriniti slovstveno ničvredni in npravno ne posebno visoko stoječi šund. Taka akcija bi značila res kulturno delo velike važnosti.

Vestnik.

Opozorilo. Vsem cenj. gg. naročnikom smo priložili danes položnice in jih najvljudneje prosimo, da obnove z njimi naročnino za leto 1929.

Uprava.

Nabiralne pole. Nujno prosimo ponovno vse gospode, na katere smo se obrnili z nabiralnimi polami s prošnjo, da pridobe z njimi nove naročnike, naj se naši prošnji odzovejo, agitirajo za list od tovariša do tovariša in nam pole vrnejo. Doslej smo dobili vrnjeni le dve s tremi novimi naročniki! Delajmo vsi, da list kar najbolj razširimo!

Uprava.

Povečanje »Našega Glasu« je bilo združeno z velikimi žrtvami. Vztrajati na tej poti nam bo mogoče edino le, če se število naročnikov znatno zviša. Zveza se ni strašila ne stroškov, njen tiskovni odsek pa ne truda in naporov, da dvigne list do take višine, da bo mogel dostojno reprezentirati nad 8000 organiziranih članov uradniških organizacij. Prepričani smo, da bo vse drž. nameščenstvo upoštevalo ta dejstva in storilo napram lastnemu glasilu svojo dolžnost.

»Naš Glas« mora postati uvaževano, v vsej slovenski javnosti upoštevano glasilo drž. uslužbencev. Postati mora vsakemu izmed nas neobhodno potreben tovariš in svetovalec. Le do oro urejevanj, razširjen in ugleden uradniški list bo mogel res koristiti naši stvari. »Naš Glas« bo po temeljiti reformi, ki jo doživlja bas v tem casu, postal sam od sebe centralna uradniška tribuna, prvi korak k dolgo pričakovanemu splošnemu, skupnemu uradniškemu glasilu. Bolj nego kdaj prej, treba drž. uslužbencem svobodnega, neodvisnega organa, ki bo sodo-voceval v javnosti, kadar gre za reševanje naših vprašanj. Tisk je vesel! Mi moramo delati propagando za naše zahteve, boriti se zoper nasprotnike uradniških teženj in braniti se proti neumevanju in omalovaževanju naših perečih problemov. Najprikladnejše orožje za tak boj je velik, ugleden in nezavisen lasten list. Tak mora postati »Naš Glas«!

Ni pa naš namen že dosežen, če povečamo listu obliko in pomnožimo število naročnikov. Ne! Tudi notranje ga hočemo dvigniti, v vseh smereh izpopolniti, izboljšati, da bo zares aktualen, borben, in vpliven organ celokupnega državnega uslužbenstva. Za to treba sodelovanja vseh nas! Obrachamo se do vseh tovarišev, da sodelujejo pri našem listu, da ga podpirajo s prispevki, članki, nasveti in dobrohotno kritiko. Potem ne bo težko, doseči v kratkem naš cilj. »Naš Glas« mora rasti, razvijati se, zmagati!

Našim prijateljem! Od več stalnih bralcev našega lista smo prejeli že par-

krat dopise, v katerih žele ti gospodje, naj bi se tisk povečal in naj bi se list z najmanjšimi črkami (petit) sploh ne tiskal več. Tej želji smo ugodili. Od slej bo »Naš Glas« izhajal z mnogo večjimi črkami, nego doslej. Upamo, da bo s tem vsem ustrezno.

Prejeli smo pa tudi že ponovno od raznih strani pobude, naj bi naše glasilo izhajalo cini pogostej, vsaj tedensko enkrat. Kad bi ustregli tudi tej želji, saj sami vemo, da je aktualnost poglavitnega pomena za vsak list, toda pri sedanjih sredstvih, ki so nam na razpolago, je to zaenkrat cisto nemogoče. Tisk lista je tako drag, da z našimocimo samo ne krijemo niti tiskarskih stroškov; kje je pa uredništvo, uprava, ekspedicija, sotrudniški honorarji? Vendar pobude ne pozabimo. O prvi priliki, ki se nam nudi, bomo skušali spremeniti »Naš Glas« v tednik in, če Bog da in sreča junaška, morda celo — kdaj? — v dnevnik.

Razlike. Vihar, ki se je vnel med našimi političnimi listi zaradi izplačila uradniških razlik, je splahnel. S prvo tranšo švedskega posojila torej ne bo nič. Z drugo menda takisto. S tretjo: dtto. Sicer pa: mar sploh kdo ve, koliko znašajo pravzaprav te razlike? Pravijo, da bi pri najboljši volji in pri največji marljivosti le za razlike slovenskega uradništva potrebovali mesec, dva, da se sešteje in izračuna, koliko imamo pravzaprav pri erarju »na do-brem«. Kaj šele za preostale dele naše mile očetnjave! Zato pa, do prihodnjih volitev vprašanje razlik lepo ad acta, takrat pa utegne še dobro služiti raznim ali pa vsem strankam. Zaenkrat: Srečno novo leto, čeprav brez — razlik!

Stanovanjska beda. Dne 19. decembra so v Ljubljani izvršili 11 deložacij. Večino na ceste postavljenih strank je magistrat za prvo silo nastanil v novih barakah na Vodovodni cesti, že blizu vodarne v Klečah. Vsak si lahko sam predstavlja, kaj pomeni deložacija v teh časih, sredi zime, v snegu in ledu! In za fiksno plačanega nameščence! Kako dolgo bodo še preskušali našo neskončno potrpežljivost? Zato pa: drž. nameščenci-najemniki, le v slogi in v organizaciji je rešitev. Le pi časi se nam še obetajo!

Se vedno ni Zveza prejela nobene uradnega obvestila o poteku disciplinskega postopanja zoper organa ljublj. magistrata, ki je težko žalil vse državne in zasebne nameščence.

Se vedno nismo čuli ničesar o »delovanju« protidraginjskega odseka občinskega sveta.

Se vedno niso ugotovljeni rezultati poskusnih pek kruha in poskusnega klanja volov.

Se vedno mestni magistrat ljubljanski ni znižal cene kruhu (dasi je cena moke padla) in mesu.

Se vedno vlada brezobzirna draginja na ljublj. živilskem trgu in nikogar ni, da bi brezvestnemu navijanju cen storil konec.

Se vedno se v vprašanju znižanja občinskih trošarinskih dajatev na najpotrebnejše predmete dnevne prehrane ni ničesar pozitivnega ukrenilo.

Se vedno je g. Slavko Plemelj šef tržnega nadzorstva v Ljubljani.

Se vedno računajo vse stranke, ki tvorijo sveto alijanso na ljublj. rotovžu, na brezbrzižnost, na pozabljenost in na breznačelnost javnega nameščenstva.

Se vedno niso uvideli, da je mera našega trpljenja že prekipela.

Razpis služb. Nabavljajčka zadru-ga drž. službenika v Skoplju išče dve gospodični, ki so dovršile trgovsko šolo (akademijo) in ki bi bile zmožni knjigovodstva in blagajniških poslov. — Honorar 1000 Din mesečno in prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Reflektantninje naj se zglase pri predsedništvu »Zveze«, rač. ravnatelju Paternostu.

Redni občni zbor društva državnih pisarniških uradnikov se vrši dne 13. januarja 1929 ob 9. uri 30 min. dopoldne v restavraciji »Miklič«, Kolodvorska ulica s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo preglednikov. 3. eventualna sprememba pravil. 4. Določitev članarine. 5. Do-

ločitev prispevkov za pogrebni sklad in višine posmrtnin. 6. volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. — Udeležba obvezna in dolžnost vsakega člana. — Odbor.

Polovične vožnje za upokojence. Z več strani smo dobili vprašanja, kaj je z železniškimi legitimacijami za upokojence. Kakšni zadržki so, da se ne more, da nečje dovoliti upokojencem več polovičnih voženj ko tri na leto? Naš list je o tej stvari pisal že cele jeremijade. Treba bo, da podreza »Zveza«, kje tiče vse tozadevne spomenice, ki so bile predložene merodajnim.

Razlike! Vendar dnevnik poroča, da je predložen narodni skupščini pravilnik o razdelitvi prve tranše monopolnega posojila. Vsota 155 milijonov je po točki 3. pravilnika določena za izplačilo razlik. Nestrpno pričakujemo izplačila. Ko dobimo denar iz pregovorimo tudi mi svojo besedo. Sedaj previdno še molčimo.

Stavbene in kreditne zadrage. O konferenci strokovnih organizacij, ki se je vršila 19. decembra v Ljubljanskem dvoru, spregovorimo zaradi aktualnosti v eni prihodnjih števil našega lista nekoliko več. Konferenco je sklicala tukajšnja nabavljalna zadruga. Izražena mišljenja so bila zelo zanimiva.

Za 1. pisarniški in zemljiškopravni izpit je pri pisarniškem ravnatelju deželne sodišča v Ljubljani še nekaj izvodov pripomočkov na razpolago. Kdor namerava naročiti, naj se požuri, da ne poide zaloga.

Moderna medicina se izogiblje zdravil. Tembolj pa upošteva pravilno prehrano. Odlični zdravniki priporočajo zato redno uživanje žike. Žika je na poseben način izdelana kava iz rži. Učinkuje ugodno na živčevje in prebavila. Zato bi jo morali vsi nervozni, slabokrvni, posebno pa otroci uživati vsak dan.

Za tiskovni sklad Našega Glasa so prispevali: g. Alojzij Herzl v Košnjicah je nabral 60 Din, od katerih so darovali gg. Blažon in Lorber po 10 Din, Ferenc, Herzl, Mastnak, Paj in Vončina pa po 8 Din. Nadalje so darovali: g. Fr. Krapeš, kavarnar v Ljubljani 40 Din, g. Josip Jaklič v Studenih 25 Din; g. dr. Fr. Ogrin v Kamniku, g. dr. Fr. Farkaš in g. Ivan Rupnik v Murski Soboti po 20 Din; g. Anica Petelinc, gostilna »pod Skalco« v Ljubljani 10 Din; g. Adolf Arko v Ljubljani in g. Drago Schmit v Trebnjem pa po 5 Din. — Najiskrenejša hvala vsem!

Razno.

Kaj pišejo o nas? V »Slov. Narod«, št. 282 z dne 11. decembra beremo: **Kurjožnost v naši prosveti.** V Beogradu je neki srednješolski profesor pripravljaval dijake za II. razred gimnazije. Ker pa menda niso bili posebno nadarjeni, si je izmislil zanimiv trik, ki prica, kako žalostne razmere vladajo v naših prosvetnih ustanovah. Zbral je namreč najboljše dijake iz višjih razredov in se odpeljal z njimi v Kruševac, kjer so seveda vsi položili izpit in dobili izpričevala. Dijaki, ki bi morali polagati izpit, so pa ostali lepo doma in profesor jim je preskrbel potrdila, da so izpit položili. — Se non e vero, e ben trovato...

Naši penzionisti. Posl. Parežanin je trdil 14. decembra 1928 v finančnem odboru, da živi samo v Beogradu nad 10.000 upokojencev, ki so vsi zdravi ljudje, ki pa od svojih pokojnin žive in ničesar ne delajo. Mnogo je upokojencev, ki prejemajo pokojnino na treh mestih ne da bi kdaj sploh kjer-

koli delali. Zahteval je, naj se to zlo čimprej odpravi.

Vdova po višjem državnem uradniku, s kronsko penzijo in 4 otroki v skrajni bedi prosi dobra srca pomoči. Otroci zmrzujejo v nezakurjeni sobi, hrana in obleka nezadostna. Delo usmiljenja in pomoči lahko omili težko usodo. — Denarni prispevki naj se naslovijo na naslov »Uprave Slov. Naroda«.

Koliko je vredno duševno delo? »Poštni glasnik« z dne 11. dec. 1928 ima med »To in ono« nastopno ponudbo: Katera izprašana vežbanka bi šla za poštno pomočnico k neki pogodbeni pošti na Štajersko? Poštarica bi ji dajala vso hrano in stanovanje ter 300 Din na mesec. Ponudbe naj se pošljejo v 10 dneh na uredništvo. — In služkinje imajo najmanj po 200 Din na mesec!

Koliko smo državni nameščenci že plačali davka? Naši dnevnikarji z dne 14. in 15. decembra l. l. so poročali, koliko smo mi in delavci plačali davkov. Iz teh poročil posnemamo, da so bili v l. 1928. najbolj siromašni sloji, uradništvo in delavstvo bolj udarjeni, nego kadarkoli poprej. Uradniškega davka je plačala Slovenija l. 1927. v prvih desetih mesecih 5 milijonov 275.000 Din, l. 1928. v istem času pa 8.396.138 Din, torej za 3.121.078 Din več.

Davka od telesnega dela delavcev je plačala Slovenija l. 1927. v prvih desetih mesecih 6.738.464 Din, leta 1928. pa v istem času celih 16.722.730 Din, torej za 9.944.266 Din več.

Ako upoštevamo, da je Slovenija plačala uradniškega davka in davka od telesnega dela v prvih desetih mesecih l. 1927. okroglo 12.013.000 Din, l. 1928. v istem času pa 25.119.000 Din, potem vidimo, da so ubogi uradniki in delavci že letos v prvih desetih mesecih plačali za 13.106.000 Din več kakor lani v istem času ali za 109 odst. več. Z ozirom na razmerje prebivalstva bi nekoliko odgovarjale številke, ki kažejo, koliko se je uradniškega davka plačalo v Sloveniji ter Srbiji in Črni gori. V Sloveniji so uradniki plačali 8 milijonov 396.138 Din, v Srbiji in Črni gori pa 36.331.891 Din. Upoštevati pa je treba, da je v Srbiji in Črni gori desetkrat več uradništva kakor v Sloveniji, da so v Beogradu vsi centralni uradi, vsa ministrstva in da bi že sam Beograd z ozirom na to moral plačati najmanj toliko davka kakor Slovenija.

Na eni strani so uzakonili uradnikom odtegljaje za »poplavljenec«, na drugi strani so jim pa itak skromne dohodke občutno zmanjšali še z davščinami. Povrh pa so z novim stanovanjskim zakonom uradništvu naložili še tretje pretežno breme!

Zase dela, kdor dela za »Naš Glas«. Širite ga, naročajte ga, podprite ga!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Hranilni in posojilni konzorcij JAVNIH NAMEŠČENCEV IN UPKOJENCEV R. 2. 7. 0. 2.

Ljubljana, Aleksandrova c. 5/1., levo
Ustanovljen leta 1874.

Uradne ure dnevno od 3. — 5. pop. razen sobot, nedelj in praznikov.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 5 — 7½ %.

Daje kredite tudi ranžijske in konsumne po 9 % proti poroštvu in zaznambi.

Zdravje in higijena.

Prinašali bomo opise raznih bolezni, s poljudnimi nasveti, kako se jih ubraniti, s čemer pa seveda nečemo posegati v zdravniško vedo. Mislimo pa, da bodo naši čitatelji že sami vedeli, kdaj bodo uporabljali »domača« zdravila, in kdaj bo potrebno, da poiščejo na pomoč zdravnika.

Gripa. — Ker se vedno in vedno pri nas rada pojavlja gripa — pravkar razsaja v Zedinjenih ameriških državah huda epidemija z obilnimi smrtnimi slučaji — je dobro, da poznamo ukrepe, s katerimi se ubranimo, ali skušamo ubraniti te bolezni. Karakteristični pojavi gripe so sledeči: Med hudo mrzlico nastanejo kataralni pojavi v dihalih, nahod, kašelj itd. Zraven pa se javljajo bolečine v raznih udih, medlost in občutek utrujenosti. Bolezen se prenaša od človeka na človeka po infekciji, po kapljicah. Pri kašlju, hrkanju, kihanju, nahodu preidejo majhni delci tekočine od bolnika na zdravega človeka. V teh tekočinah delcih se nahajajo bakterije, ki prenašajo oziroma povzročajo bolezen. Inkubacijska doba, t. j. čas od povzročene infekcije pa do izbruha bolezni, znaša 2, 3 dni. Varovalne ukrepe uravnavamo po načinu okuženja. Stik z ljudmi, obolenimi na gripi, je po možnosti opustiti. Zato morajo bolniki v posteljo tako v interesu njih samih kakor tudi njihove okolice. Ob času epidemije gripe se je treba izogibati krajev, kjer se zbira veliko ljudi. Epidemije so lahke ali nevarne in od njih značaja je odvisno, kdaj naj se n. pr. šole zapro. Pri lahkih epidemijah nastaneta le nahod in kašelj; oba potekata milo. Pri nevarnih se pojavljajo pljučnica in obolenja možgan. Kakor že povedano, obstoja glavna obramba v separiranju bolnikov in v tem, da se zdravi ljudje ogibljejo zbirališč ljudskih mas. Priporočamo pogosto grgranje in umivanje rok. Zoper mrzlico uporabljamo obkladke (začetkom z gorko vodo!) preko prs in hrbta. Čim hujša je mrzlica, tem večkrat je menjati obkladke. Kot zdravila uživamo razne preparate iz salicila, n. pr. aspirin. Alkoholiki so posebno izpostavljeni okuženju ter se morajo zelo varovati.

Med prijateljicami.

»Pred poroko sem mojemu možu vse priznala.«

— »Občudujem tvoj pogum.«

— »Jaz pa tvoj spomin.«

Zamotan račun.

»Tako pogosto se vozite v Pariz. Koliko vas pa velja tako potovanje?«

Prav različno. Če greva z ženo za kaka dva tedna, petnajst tisoč dinarjev, a če grem sam, pa najmanj še enkrat toliko.«

Na obiskih.

Gospodinja: »Gospodična, le vzemite še kosček potice.«

Gospodična: »Lepa hvala, sem že dva vzela.«

Gospodinja: »Vzeli ste celo že tri, pa nič ne de. Le vzemite še kos, saj pri nas nič ne štejemo.«

Oglasujte za
NAŠ GLAS!

Restavracija

„PRI NACETU“

Ljubljana, Kette Murnova ulica št. 3
priporoča gg. drž. uradnikom dobro postrežbo v kvaliteti pljač in hrane.

Sport.

Sport? Kar počne dandanašnja naša mladina — seveda so tudi izjeme — ni prava, pametna telesna vzgoja, ampak sportna norost, ki vzgaja ljudi k posurovelosti.

V poslednjih letih se je sport znatno umaknil od svojega prvotnega cilja. Kakšen je danes sport? Kupčija ske zadeva je, lov za rekordi, bolna ambicija je minljivih uspehov. Pravilno označajo nekateri razvoj sporta za kapitalistično organizacijo, ki si je na dela vse druge cilje, daleč od prvotno načrtanih.

Bistvo sporta je v učinku telesnih vaj, ki osvežujejo telo in duha. Pravilno izvrševan sport je modernemu človeku naravnost življenska potreba. Ni igra ter zabava, temveč biološka in socialna zahteva prvega reda. To velja zlasti za nas, ki si služimo kruh po pisarnah. Pisarne čisto ne odgovarjajo najelementarnejšim pojmom higijene; so zatohle in brez solnca. Škodljivi učinki pisarniškega dela in posledice sedenja so vsakomur znani. Paziti moramo, da se razvija naš organizem v harmoničnem proporciju. Ob sebi je umevno, da je uradnik v prvi vrsti poklican, gojiti sport.

Dobredejni učinki sportnega udejstvovanja pa se pokažejo edino, če se prične z njim na pameten način. Že pri mladem človeku. Sport — mladina, to je nerazdružljivo. Sistematično in smiselno utrjevanje telesa in samo zdravstvena zahteva. Sport vzgaja k pazljivosti, dviga zaupanje vase in vodi k skupnemu delovanju; jamči za zdrav razvoj duha, utrjuje značaj in moral. Resne vrste sporta so: Turistika, prost in orodna telovadba, plavanje, lahka atletika in deloma nogomet.

Pravi smisel in prava vrednost sporta se izražata v tem, da pomoreta do svežega zraka, do svetlobe, do gibanja, nauči te gibčnosti, čuječnosti, previdnosti in da vzgaja k medsebojni ljubezni, zvestemu prijateljstvu in k višjim oblikam družabne skupnosti. Drugič kaj več.

Gospodom priporočamo

veliko izbiro jesenskih in zimskih oblek ter sukenj, površnikov in raglanov. — V zalogi vedno samo oblačila iz najboljšega blaga. — Solidne cene!

FRAN LUKIČ, Stritarjeva ul. 9

Boi draginji — kdo ga vodi? Naši politični listi? Ne! Ti nimajo srca za uradniško paro, razen pred volitvami. »Naš Glas« edini objektivno zastopa interese drž. nameštstva.

Drž. nameščenci! »Naš Glas« je res naš glas.

Našo moč bo cenila javnost po številu naročnikov »Našega Glasa«. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči!

PARNA PEKARNA
FRANC DOLINAR
LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO 11 — POLJANSKA C. 19

najtopleje priporoča svojim cenj. odjemalcem večkrat dnevno-prvovrstno sveže pecivo in različne vrste slaščic

SREČNO
NOVO LETO

VSEM ODJEMALCEM
IN NAROČNIKOM
ŽELI

UČITELJSKA
TISKARNA IN
KNJIGARNA
V LJUBLJANI

Manufaktura vseh vrst
osobito angleškega sukna in kamgarna
nudi po priznani najugodnejših cenah

tvrdka **NOVAK 15**
Ljubljana, Kongresni trg

Schrollov šifon 80 cm širok à Din 13 50.
Češko perje 72 — 105 Din. Puh prvovrsten
260 Din, Prima blago. Solidna postrežba.

Edgar Wallace:

Žaba z masko.

(The frog with mask).

Roman.

1. Poglavje.

V hiši Maytree.

Gumijev obroč na sprednjem desnem kolesu avtomobila je počil in tudi hladilnik je začel nagajati. Vse to se je pa zgodilo v bližini hiše Maytree na cesti v Horsham. Ta podeželska hiša je bila večja, nego druge te vrste. Imela je fasado z lesnimi okraski, a streho iz slame.

Richard Gordon je stal pred vhodom na vrt ter občudoval hišo, ki je očitno izvirala še iz elizabetinskega časa. Gordon ni občudoval in se zanimal za to' poslopje samo kot ljubitelj starin.

Ne, — dasi je ljubil cvetlice kakor njih resničen prijatelj in je veliki vrt ležal pred njim kakor pisana preproga, ni bil samo vonj provenčalskih rož, ki ga je ovladala. Tudi ni bil občutek dobrodružnosti in snaznosti, katerega je podajal ta kraj in ne lepo očiščena, z rdečo opeko

tlakovana pot, ki je peljala do hiše, pa tudi ne snežnobeli zastori za okenski šipami v okvirjih iz svinca.

Bilo pa je dekle v pletenem, rdeče prevlečenem stolu, ki je obujalo njegovo pozornost. Sedela je sredi male, zelene trate v senci murve, imela svoje lepo oblikovane noge iztegnjene, knjigo v roki ter veliko škatljo z bonboni ob strani. Njeni lasje so bili kakor iz starega zlata, toda zlatá, ki je ohranilo življenje in lesk. Brezmadežna koža in — ko je obrnila glavo v smeri proti njemu — dvojne sivih, vprašujočih oči, temnejših od sivih, a vendar bolj sivih nego modrih.

»Zelo mi je žal, da vas motim,« se je opravičeval Dick, s klobukom v roki. »Toda potrebujem vodo za svoj ubogi voz. Zelo hudo ga žeja.«

»Če hočete iti z menoj za hišo, vam pokažem vodnjak,« je odgovorila.

Lepoto njenega organa je takoj spoznal. Neke vrste alt, pri katerem bi se mogli uporabiti vsi adjektivi, ki zamorejo označati toploto gorečnosti, mehko, zvočnost in sladkost glasu. Sledil ji je in bi rad vedel, kdo je. Glas je zvenel nekako pokrovi-teljski, kar je dobro razumel. Bil je

to glas odrastlega dekleta napram mlademu možu njene starosti. Dick, ki je bil 30 let star (a je s svojim gladkim dečjim obrazom izgledal, kakor bi jih imel 18), je že poznal ta ton, ki se ga rabi napram »mladim fantom«. Vedno ga je kratkočasil tak ton.

»To je naš vodnjak in vedro,« je rekla. »Poslala bi vam dekle na pomoč, a mi nimamo nobene, nismo nikdar nobene imeli in najbrže tudi nikdar nobene ne bomo dobili.«

»To je pa škoda. Revica je ob posebno prijetno službo,« je rekel Dick. »Meni se zdi tukaj krasno.«

Molčala je na to, in ko je gledala nanj pri polnjenju vedra, se mu je zdelo, da je zelo redkobesedna in brezbržna. Ko pa je nesel vodo k avtu na cesto, mu je sledila. Obšla je veliki, rumen rolls-voz ter ga radovedno ogledovala.

»Ali se ne bojite, voziti s tako velikim, težkim vozom in sami?« je vprašala. »Jaz bi se na smrt bala. Je tako silen in mora biti težko voziti z njim.«

Tu se je Dick vzravnal. »Bojazen?« se je hvalil. »To je beseda, katero sem iz leksikona svoje mladosti črtal.«

Sekundo je bila zmedena, potem se je pa smejala, kakor on sam.

»Ali ste prišli od Welforda sem?« je vprašala. On je prikimal. »Potem ste znabit mojeg očeta na cesti?«

»Srečal sem le gospoda srednje starosti, ki je žalostno pred se gledal in nesel na hrbtu veliko, rjavo omaro, s čimer je sobotni praznik skrunil.«

»Kje ste ga srečali?« je vprašala z zanimanjem. »Tako-le 2 milj od tukaj — znabit še malo bližje.« In potem, ko se ga je lotil dvom, je dostavil: »Upam, da nisem opisal vašega gospoda očeta?«

»Mislim že, da je bil,« je odvrnila preprosto. »Papa je prirodoslovec in fotograf, seveda amater. Snelma filme s tiči in drugimi stvarmi.«

Dick je nesel vedro na kraj, kjer ga je dobil ter se malo obotavljal. Iskal je, kako bi opravičil svoje nadaljnje zadržanje ter je našel povod v vrtu. Kako daleč pa bi bil mogel pomenek o vrtu raztegniti, mora ostati nepojasnjeno, kajti pogovor je prekinil mlad mož, ki je stopil iz hiše. Bil je visoke, zale, nekoliko atletične postave! Dick mu je prisodil kakih 20 let. (Dalje prih.)

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

CVETLIČARNA pod TRANČO
ANTON BAJEC
LJUBLJANA
Vrtnarija: Tržaška cesta 34
TELEFON INTERURBAN 32-22

Obiščite novo ure-
jeni oddelki za
gospode

Trpežno blago. Naj-
nižje cene. Modna
trgovina za dame in
gospode

A. ŠINKOVEC
nasl. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 18, 19

Modno blago, perilo in po-
trebščine za šivilje in kro-
jače priporoča trdko
A. PERSCHE
LJUBLJANA, Pred škofijo 21.

Najboljši
šivalni stroji in
kolesa znamke
GRITZNER in ADLER
ter švicarski ple-
tilni stroji, Duble-
za rodbino, obrt
in industrijo
**Josipa
Petelinca**
LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913.
Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila.

C. J. Hamann
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila,
opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih
potrebščin. - Predtiskarija modernih ročnih del.

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

Solidnost v kvaliteti
in ceni. — Točnost in
natančnost v izvrše-
vanju naročil!

EN GROS!

EN DETAIL!

Ustanovljena l. 1882

TOVARNA POHIŠTVA
I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6
priporoča svojo veliko zalogo vsako-
vrstnega pohištva po najnižjih cenah.

PARNA PEKARNA
JEAN SCHREY NASL.
JAKOB KAVČIČ

VEČKRAT NA DAN SVEŽE PRIZNANO
NAJBOJŠE VSAKOVRSNO PECIVO

Specerijska in delikatesna trgovina
MOTOH BOGOMIR
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5
se priporoča cenjenemu občinstvu za obilen obisk.

Srečno novo leto

želi svojim obiskovalcem

Gostilna TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra c. 25

Obleke

za moške, fante in dečke, raglane,
površnike, usnjate suknjiče in dežne
plašče kupite najceneje pri trdku

JOSIP IVANČIČ
LJUBLJANA, Dunajska c. 7

Od 1. decembra razprodajam v reklamne svrhe 200 oblek
po Din 500.— in Din 600.—, ki so stale prej Din 850.—
in Din 950.—. **NNN** Poslužite se ugodne prilike!

Tovariši!

Kupujte svoje potrebščine le pri trdkah in
obiskujte le lokale, ki inserirajo v „Našem Glasu“.
KDOR PODPIRA NAS, TEGA PODPIRAJMO MI!

Srečno in veselo novo leto

želita

Malči in Jakob Zalaznik
kavarna, slaščičarna in pekarna
Ljubljana

Špecerijska trgovina **JULIJ ZUPAN**
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35
priporoča raznovrstno blago po najnižjih cenah.
POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA!

Tovariši!

Že stanovska zavednost velepa, da podpiramo pri nabavi svojih potrebščin v prvi vrsti svoje lastne ustanove. Veliko bolj pa smo v svojem interesu dolžni to storiti tedaj, ako nam nudijo te ustanove večje ugodnosti in večje koristi kot tuje. Ena izmed takih ustanov je naša

Najboljše blago!

Najnižje cene!

Tovarišice!

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani, Vodnikov trg 5.

Ona nam nudi bannaško moko, sladkor, kavo, olje, mast, sploh vse specerijsko in kolonialno blago najfinije vrste po najnižjih cenah, ki so mogoče. Velika izbira dežnikov, predpražnikov in najfinijih in najtrpežnejših čevljev lastnega izdelka. V zalogi najfinijši šifon, platno in srajce za gospode po najnižjih cenah.

Drva in premog vsak čas na razpolago. Dostavlja se blago na dom in dovoljujejo se olajšave pri plačilu.
Zadovoljiti svoje člane je te zadruga najvišji cilj. Da je blizu tega cilja, dokazujejo stalni in dnevno novo pristopajoči člani-odjemalci.
Tovariši! Tovarišice! Pristopite k tej zadrugi in kupujte v njej!

Kdor kupuje v svoji zadrugi, kupuje pri sebi!

Rač. pošl. hr. št. 12416.

TELEFON ŠT. 2421